

זוגי ואי-זוגי

יחידת הוראה
בין-תחומית שנתית
במסגרת התכנית "אמנות יוצרת למידה"

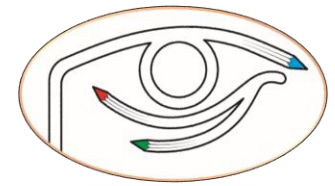

פיתוח והנחיה
דפנה גוטמן
"מתווה"
אגף א' לפיתוח פדגוגי
המזכירות הפדגוגית
משרד החינוך

כיתות ב'
בבי"הס היסודי ע"ש
הנרייטה סאלד
ירושלים
תשע"ח 2017-2018

"אמנות יוצרת למידה"

מודל להוראה בין-תחומית
בשילוב מיומנויות חשיבה, יצירה ואמנות

פיתוח והנחיה:
דפנה גוטמן

"אמנות יוצרת למידה" היא
תכנית בין-תחומית המכוונת
לטיפול היצירתי והחקר
בדרך האמנות.

התכנית משתלבת בהוראה
ובלמידה של תכני הלימוד
במגוון תחומי הדעת,
ובעיצוב סביבות הלמידה.

התכנית שמה דגש על
למידה מתוך התבוננות,
חיפוש וגילוי, על למידה
חושית, התנסותית
ושיתופית, על יצירה,
פיתוח רעיונות
ושימוש בדמיון.

פיתוח והנחיה דפנה גוטמן "מתווה"

אגף א' לפיתוח פדגוגי
המזכירות הפדגוגית
משרד החינוך

דניאלה לרר
הנחיית סדנא להורים וילדים

השותפים לתוכנית

כיתות ב'

בבי"הס היסודי ע"ש
הנרייטה סאלד
ירושלים

עמיעד מלצר
ורד שושן
לירון קאופמן
מירב סוויסה
מנהל בית הספר
מחנכת כיתה ב'
מחנכת כיתה ב'
מורה לאמנות

אגף א' לפיתוח פדגוגי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
מחוז מנח"י

מנח"י
המינהלה לחינוך
ירושלים

עיריית ירושלים

הנושא ותחומי הדעת

מבנה היחידה לאורך שנת הלימודים

המושג זוגי / אי-זוגי, סוגי מספרים

חיפוש, גילוי וציור זוגי ואי-זוגי בסביבה וביצירות אמנות מצולעים

יצירת דימויים ממצולעים צבעוניים במגזרות נייר

הסיפור "מעשה בחתוליים" / ע. הלל

הטיה של השפה לזוגי והמצאת מילים

ציור דימויים זוגיים

יחסים בין חברים, סוגי חברים

לבד, ביחד, אי-זוגי וזוגי בחיים

השיר "שני חברים" / יהודה אטלס

המשפחה שלי וסוגי משפחות

יצירה של הורה וילד

סיפור המבול ותיבת נוח / ספר בראשית

יצירה של זוגות בעלי חיים מפלסטלינה בבקבוק

המצאת מתקנים לגן שעשועים המתאימים לזוגי ואי-זוגי

צפיה ושיחה על פסל של זוג כסאות במוזיאון ישראל

חשבון

אמנות

הנדסה

אמנות

שפה עברית

אמנות

חברה

כישורי חיים

ספרות

כישורי חיים

אמנות

תורה

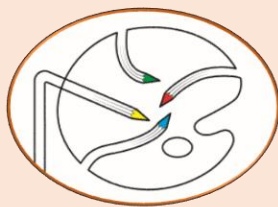
אמנות

הדגשים בדרכי ההוראה

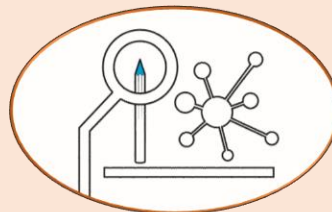
מהחזותי למילולי

- מהדימוי לביטוי
- ממידע חזותי למילולי
- מהנראה למילה, למשפט ולטקסט
- אוריינות חזותית
- פרשנות חזותית

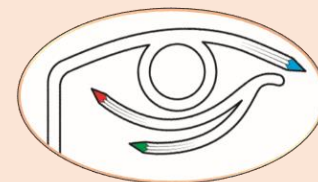
למידה בדרך החקר

- חיפוש וגילוי
- שאילה והשערה
- השוואה ומיון
- קישור מידע ותכנון
- פתרון בעיות והסקה
- ניסוי והמצאה

למידה מתוך התבוננות

- חוש הראיה מוביל למידה
- איסוף, וקליטה של מידע חזותי
- התבוננות רב-כיוונית
- פיתוח שפה חזותית
- אבחנה בפרטים

מיומנויות וסוגי החשיבה בהם התנסינו

- סיעור מוחין
- מגוון נקודות מבט
- חשיבה רב-כיוונית
- חשיבה רב-תחומית
- מיזוג מידע
- שימוש בדמיון והמצאה
- השלם וחלקיו
- הגדרה

- שאילת שאלות
- השלם וחלקיו
- ניגודים
- תכנון ומתכנון לביצוע
- המצאה ושימוש בדמיון
- פתרון בעיות

חשבון בחירת מושג מוביל :

אי-זוגי

זוגי

סוגי מספרים

חשבון

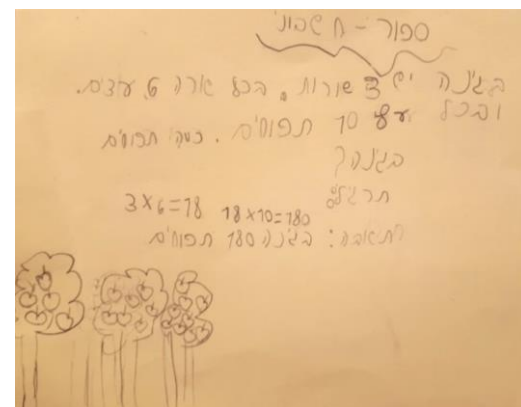
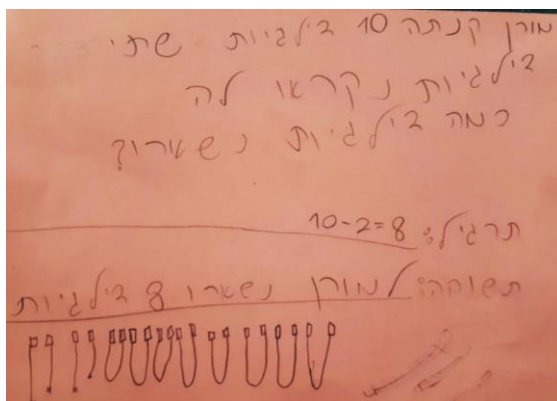
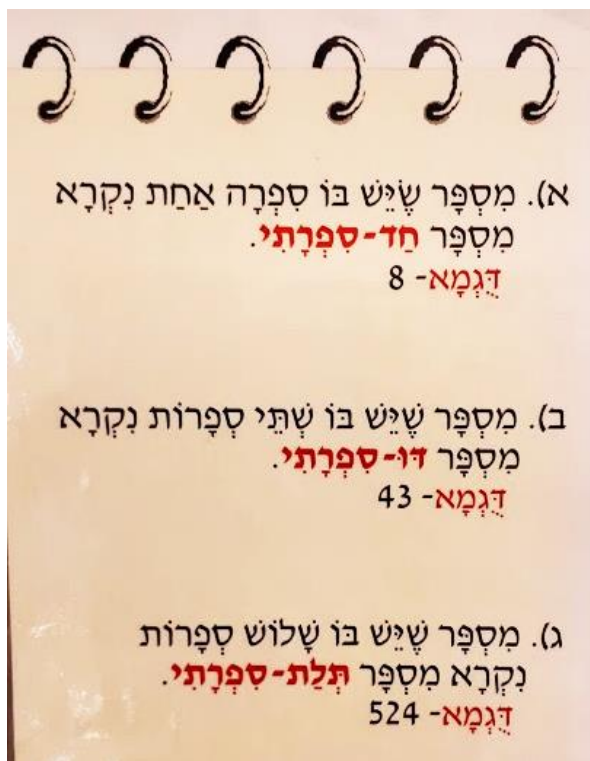
4

7

19

245

- מספר זוגי
- מספר אי-זוגי
- מספר חד-ספרתי
- מספר דו-ספרתי
- מספר תלת-ספרתי

חשבון

אמנות

למידה מתוך התבוננות - בחצר חיפוש, גילוי וציור

למידה חוץ-כיתתית

ציירו בטבלה:

מה בחצר זוגי? ומה בחצר אי-זוגי?

חשבון

אמנות

מה בסביבת הכיתה
זוגי?
ומה אי-זוגי?

חשבון

אמנות

פרוק והרכבה – מגוון אפשרויות

- היכן בהרכב הדמויות המשחקות אתם מוצאים את הזוגי?
- והיכן את האי-זוגי?

“משחק העיוור” פרנסיסקו גויה
ציור שמן 1789

התבוננות באמנות

כאמצעי לביסוס מושגי יסוד

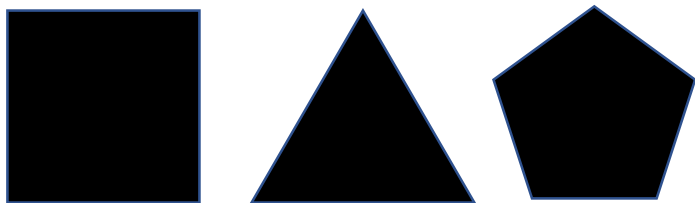
- היכן בציור אתם מוצאים את הזוגי?
- והיכן את האי-זוגי?

“רימונים על חלונני”
ראובן רובין
ציור שמן 1968

מצולעים

הנדסה

לימוד שמות וזיהוי המצולעים בעזרת הזוגי:

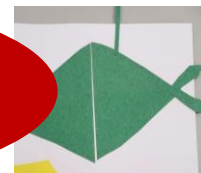
- מרובעים – ארבעה קודקודים

והאי-זוגי:

- משולשים – שלושה קודקודים
- מחומשים – חמישה קודקודים

אמנות

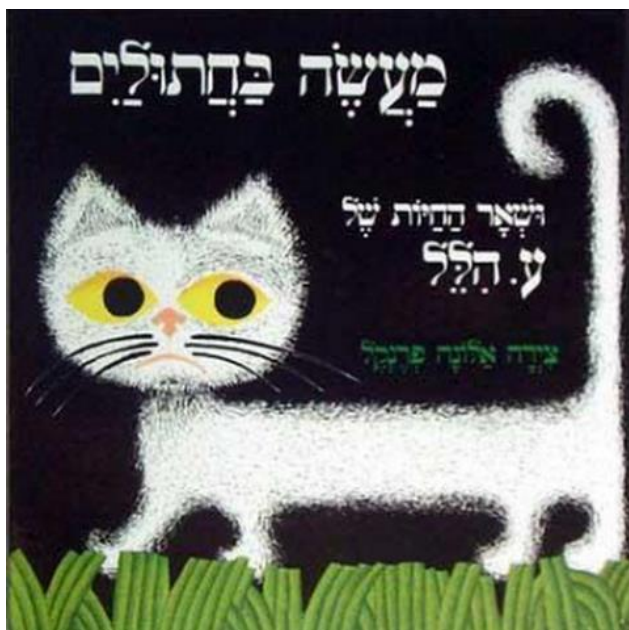
יצירה

- גזירה והדבקה של מצולעים ויצירת תמונה מהם לפי הדמיון

הטיה של השפה לזוגי

שפה
עברית

- **אוצר מילים** בהטיה זוגית: **מִסְפָּרִים**, **מִשְׁקָפִים**, **נְעָלִים**.....
- **המצאה** של מילים
- **חריזה**
- **קריאה** של סיפור

לימוד הסיפור
"מעשה בחתולים"
מאת ע. הלל

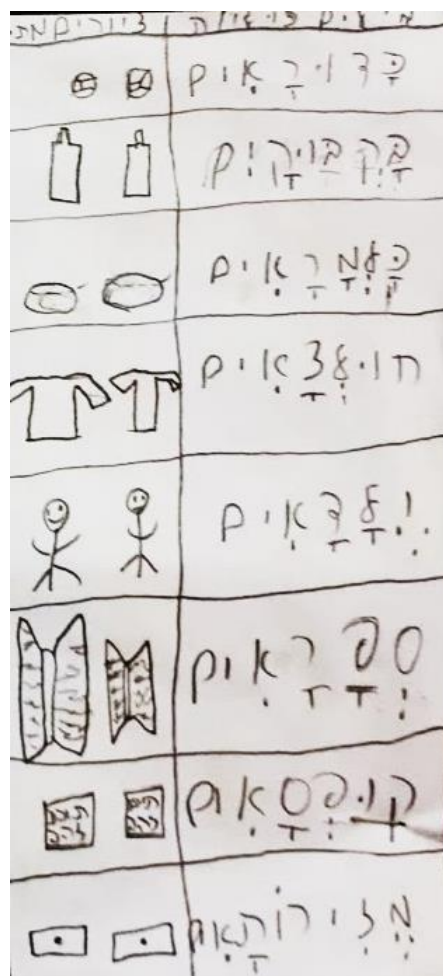
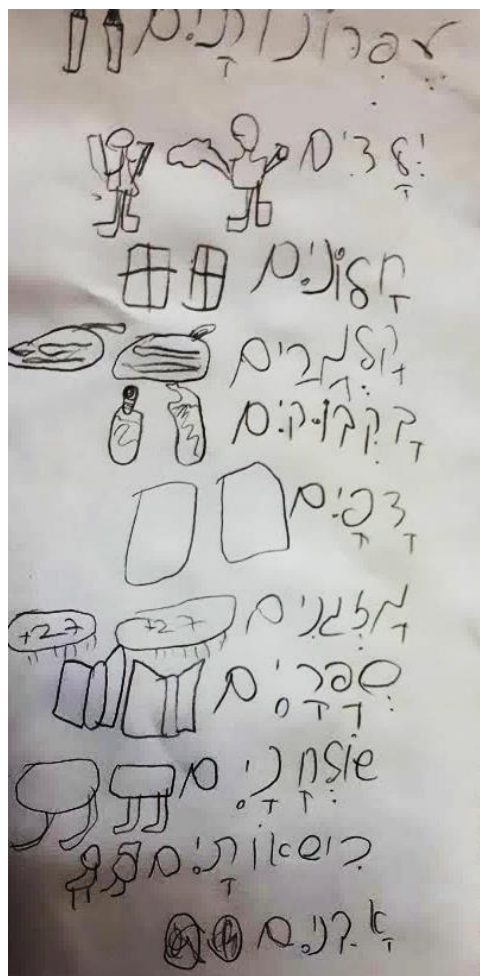

אמנות

וציור

שפה
עברית

המצאה

- **המצאה של מילים**
חדשות בהטיה זוגית :
כפתוריים, חבריים,
מחברותיים, זנביים...
- **ציורי המחשה**
למילים בהטיה זוגית

כישורי חיים

חברה

שאילה על להיות
לבד, אי-זוגי וזוגי בחיים

- היות האדם לבדו – טוב או לא טוב?
- האם להיות לבד – טוב או לא טוב?
- זוגי נחשב לטוב – אבל האם יש מצבים בהם זה לא כך?
- ולהיפך:
- אי-זוגי מתפרש כשלילי – אבל האם זה כך?

ספרות

חברה

יהודה אטלס יחסים בין חברים

1.
השיר
"שני חברים"

2.
השיר
"יש לי חבר
שקוראים לו אלי
והוא נורא דומה
לי": מצבים של
שלושה חברים

שני חברים / יהודה אטלס

מתוך הילדה שאני אוהב

יש לי חבר, אחר,	יש לי חבר,
קוראים לו אדר,	קוראים לו אלי,
שהוא נאני	שבכל הדברים
לא מסכימים בשום דבר.	הוא נורא דומה לי.
	כשאני רוצה דוקא בגיולים
אם אני רוצה שקט –	גם הוא בא לשחק;
הוא תכף צורח;	כשהוא רוצה לטיל –
אם אני אומר משהו –	גם לי מתחשק.
הוא מזד מתוכח.	
תמיד הוא אוהב	כשהוא עצוב או שמח –
דברים שאני שונא,	תכף גם אני
בקצור, לשנינו	ותמיד אנחנו בשלם
יש אפי שונה.	ואין בכלל עננים.
לפעמים זה מרגיז,	כל-כך אנחנו דומים, אני ואלי,
לפעמים זה מעצבן,	אחד לשני,
אבל, בעצם –	עד שלפעמים נדמה לי
זה הרבה יותר משנינו.	שהוא – זה אני.

יהודה אטלס

הילדה שאני אוהב

אסף שני מתוך ספרי הילדה הזה הוא אני

ציורים: דני קרמן

כישורי חיים

אמנות

“המשפחה שלי”

מבנה המשפחה שלי

ציור מצילום : אילו מרכיבים במשפחה שלי זוגיים?
אילו מרכיבים במשפחה שלי אי-זוגיים?

כישורי חיים

חברה

אמנות

סוגי משפחות

התבוננות בציורים
המתארים סוגי משפחות.

יצירת חיבור לארועים
משפחתיים, מסורות,
מנהגים וחגים.

"ליל הסדר הראשון בירושלים" 1950 צייר: ראובן רוזבין

ציור מצילום:

- מה אני אוהב/ת לעשות ביחד עם בני משפחתי?
- האם הפעילות מתרחשת בזוג?

כישורי חיים

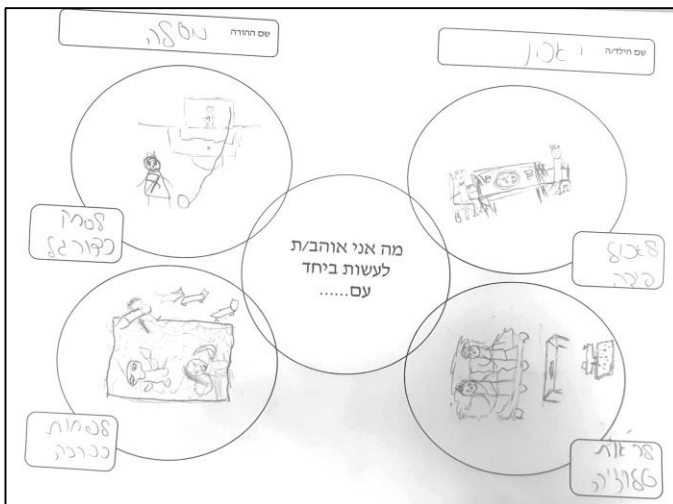
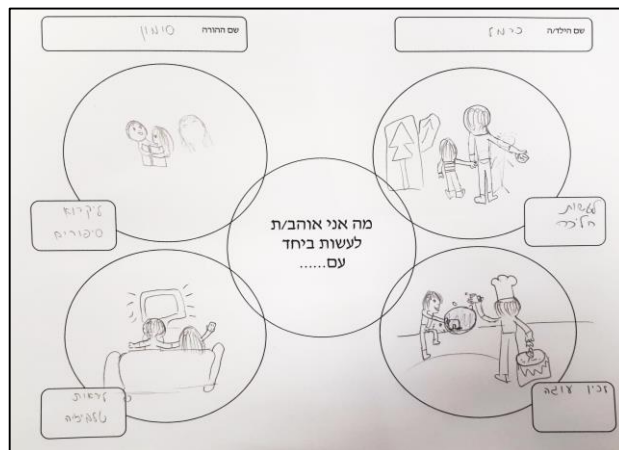
אמנות

פעילות כיתתית יצירתית מפגש הורים וילדים

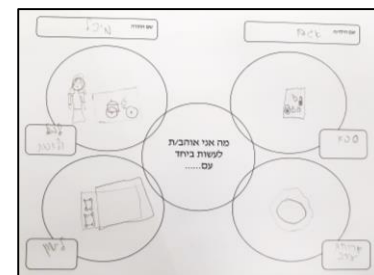
- מה אני אוהב/ת לעשות ביחד עם אמא או אבא ?
- מה אבא או אמא אוהבים לעשות איתי ?

פעילות משפחתית בזוג: אני והורה שלי

שלב א':
הורה וילד
ממלאים ביחד דף,
ובו הם מציגים
דברים שהם
אוהבים לעשות
האחד עם השני –
תחילה בציור
ואחר כך בכתובה.

פעילות משפחתית בזוג: אני והורה שלי

שלב ב':

ביחד בוחרים אחד מהרעיונות שציינו. יוצרים וממחישים אותו בתלת-מימד בפלסטלינה, בשילוב מגוון חומרים.

המטרה היא להדגיש את הפעילות בזוג.

חשבון

תורה

חיפוש הזוגי והאי-זוגי בסיפורי בראשית

חיפוש מספר זוגי
בסיפור המקראי.

למשל:

חלוקת המחנה של
יעקב לשנים.

אמנות

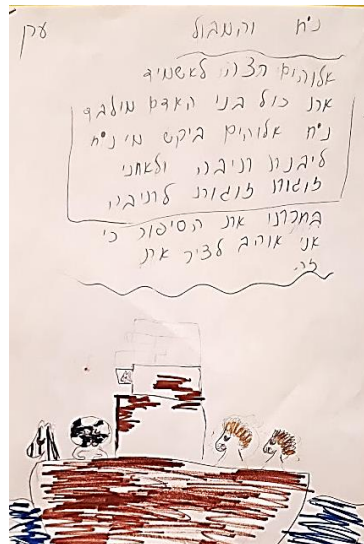
חשבון

תורה

סיפור המבול ותיבת נוח

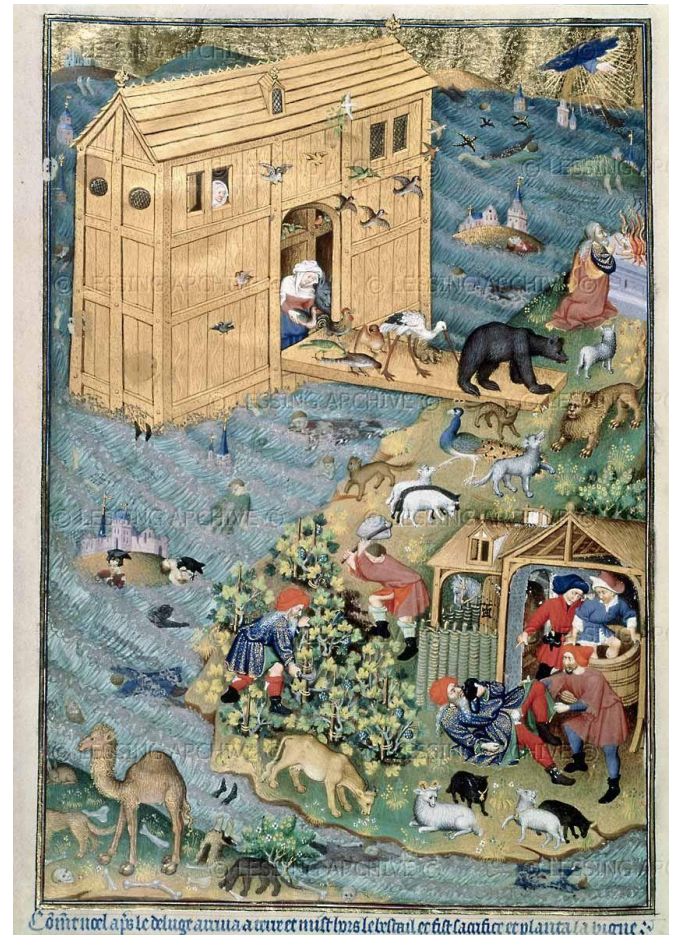
לאחר הכרת הסיפור ויצירת איור, חיפוש
זוגי ואי-זוגי בציורי אמנים בנושא תיבת נוח:

- אילו בעלי חיים מופיעים בציורים בזוגות ואילו כיחידים?

ימין:
"היציאה
מתיבת נוח"
בסביבות
1420,
איור מצרפת

שמאל:
הכניסה
לתיבת נוח,
איור עתיק

אמנות

חשבון

תורה

יצירת בעלי חיים מפלסטלינה
לתיבת נוח - בזוגות ובודדים

חשבון

אמנות

“המפלצת”

פסל של ניקי דה סן פאול

גן השעשועים
האם המתקנים מיועדים
לשימוש זוגי או אי-זוגי?

מוזיאון ישראל

חשבון

אמנות

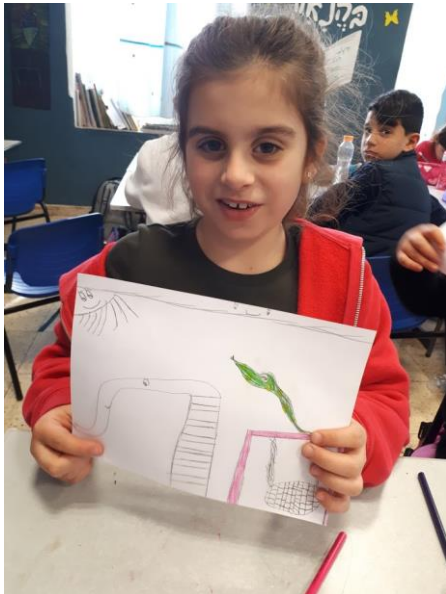
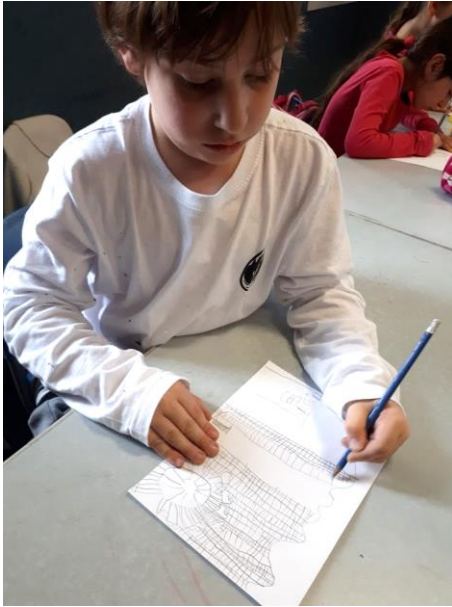
עיצוב גן שעשועים

עיצוב גן שעשועים דמיוני
עם מתקנים לשימוש
זוגי ואי-זוגי

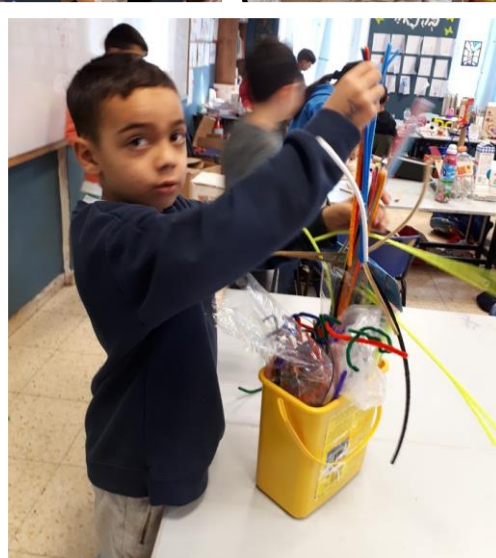
אמנות

פיתוח רעיון בעזרת סקיצה

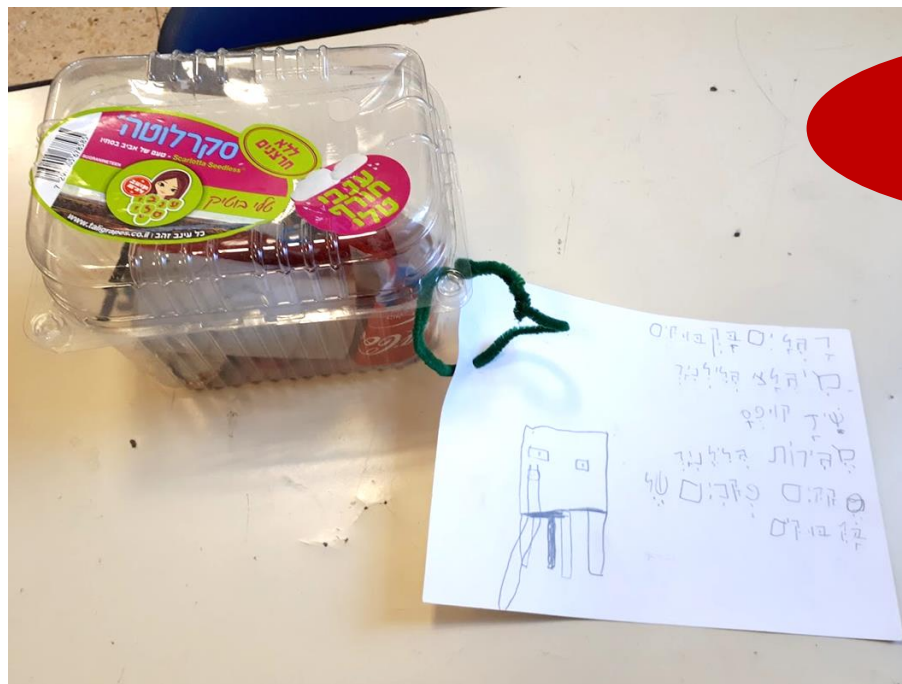
מרעיון ליצירה

אמנות

הכיתה
הופכת
לסדנא

אמנות

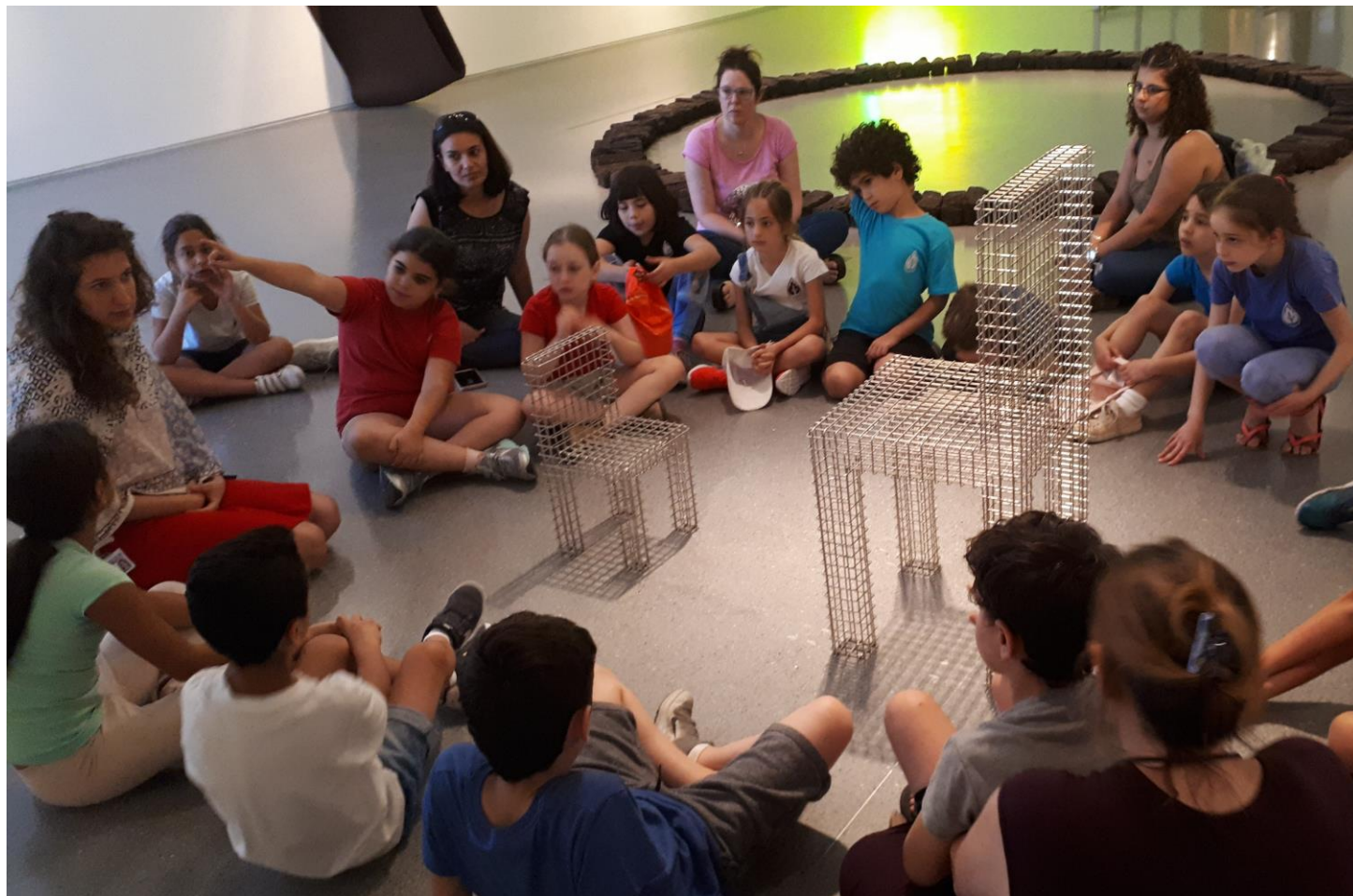
- כתיבת הסבר:
לכל יצירה
מצורף
פתק הסבר

- הצגת עבודות
במליאה
ותצוגה

אמנות

ביקור במוזיאון ישראל

מה
לדעתכם
המשמעות
של זוג
הכיסאות
האלו?

פסל
מרשת תיל,
של האמנית
מונה חאטום,
1992

המצגת נכתבה, עוצבה והופקה על ידי

דפנה גוטמן

מדריכה ומרצה בחינוך לחשיבה

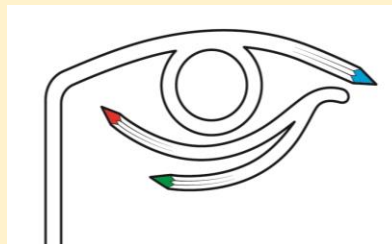
בדרך החקר, היצירתיות והאמנות

אגף א' לפיתוח פדגוגי, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך

2019

daphnag@mitveh.org.il

טל. 050-756-3385

התוכניות החינוכיות

צולמו ותועדו על ידי דפנה גוטמן

כל הזכויות שמורות